

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 33

Gorica - 14. septembra 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Podružabljenje kmetijstva v Sloveniji

Izgradnja socializma v Jugoslaviji se vrši po ruskem vzorcu. Kot v Rusiji tako so tudi v Jugoslaviji porušili predvsem vso industrijo in trgovino ter tako strli moč meščanskega sloja. Zaplemba se je izvršila na kaj preprost način: industrijce, veletrgoce, hranilnice, banke, zadruge in podobno so postavili pred sodišče z obtožbo, da so služili okupatorju, vsi so bili kar po vrsti obsojeni na zaplembo premoženja in izgubo državljanških pravic, da bi pri volitvah ne mogli glasovati proti obstoječi vladi. Nato je prišla vrsta na tretji stan, na kmeta. Z drastično agrarno reformo so udarili kulate: graščake, veleposestnike, trdnjše kmete, pa tudi cerkve in samostane. Komunisti so pri tem kaj zvitosti izigrali kmete z obljubo, da dodelijo zemljo onemu, ki jo obdeluje. Posrečilo se jim je tudi naščuvati revnejše poljedelce proti uglednejšim s krilatice o »špekulantih in izkoriščevalcih delovnega ljudstva«.

In tako so si zemlje lačni slovenski kmetiči in koloni pridno delili cerkveno zemljo ter parcele bogatejših posejstev ter se niso hoteli spominjati prastarega slov. reka, da en krivičen vinar požre sto pravičnih. Tako so ni pomagali žagati vejo, na kateri so sedeli.

Ko je komunizem opravil s hrbtenico kmečkega sloja, se je vrigel na stranske šibkeje organe, na srednjega in malega kmeta. Pri teh je ubral drugačno taktiko, eutanazijo. Ves propagandni stroj, tisk in govorniki so pričeli povečevati in opevati romantično zadrufnega življenja, zadrufnih domov, nabavljalnih in obdelovalnih zadrug. Istočasno so nudili zadrufnemu sektorju privilegije in ugodnosti: traktorje, stroje, živino, umetna gnojila, sadike, seme, itd., medtem ko vsega tega ni mogel zasebnik dobiti na noben način. Zadrufniki so dobili težke živilske nakaznice, karte za obleko, deležni so bili mesa, sladkorja, olja. Samostojni poljedelci pa niso mogli dobiti ničesar. Poleg vabilne služice

je pa uporabljal komunizem tudi pri ganjaški bič, in sicer jako temeljito: svobodne kmete je pričel dušiti z vedno rastočimi davki, z vezanimi cenami, s prisilnimi odkupi po smešnih cenah, s prisilnim odvajanjem na »prostovoljno« udatniško delo. Da bi v kali zatrl vsak možen odpor, je segel tudi po najstrožjih ukrepih: kjer koli so pričeli kmetje zabavljati ali ugovarjati, so aretirali par vidnejših oseb in tako potlačili odpor.

Komunizem dobro ve, da je družina, ki priklepa kmeta za zemljo. Vsak oče gara in dela za otroke, njim hoče zapustiti rodno hišo in zemljo. Družina je tako temelj zasebne lastnine in skrivna sila, ki veže našega človeka na zemljo. Zato se je komunizem zaklel, da bo družino ubil. In spet je segel po zvijači: proglasil je nujnost preobrazbe družbenega življenja z vključitvijo previška kmečkega prebivalstva v delavski razred. Posebne državne komisije so preračunale, koliko kmečkih ljudi je potrebnih v vsaki vasi za obdelavo zemlje, in določile, naj vse ostale kmečke ljudi premestijo v rudnike, tvornice, gozdove. Tako se bo kmet proletariziral... Ko so na mitingih sporočili ljudem te načrte, je vstal pravi orkan ogorčenja in protestov. Marsikje je govornik moral zbežati. Kmet noče proletarizacije, noče biti gola številka. Državna oblast se je ustrašila in začasno prekinila nasilno odvajanje mladine v rudnike in gozdove.

Komunistična propaganda pa gre dalje. Na javnih mitingih govorniki odkrito pretijo, da bo z novembrom 1949 konec zasebnega sektorja, t. j. konec samostojnih kmetov, konec zasebne lastnine, kajti vsi bodo morali, hočeš ali nočeš, v državni ali zadrufni sektor. Splošna likvidacija svobodnega slovenskega kmeta je tu! Slov. kmet preživlja svojo agonijo, svoj smrtni boj. Njegov odpor je obudovanja vreden, žal pa, da ga bo nečloveško nasilje kaj kmalu zdrobilo.

Razgled po svetu

Ameriško posojilo Jugoslaviji

Združene države so dovolile Jugoslaviji posojilo v znesku 20 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo porabila posojilo za nakup raznega blaga in naprav. Uvozna in izvozna banka v Washingtonu je sporočila nakazilo kreditni vladi maršala Tita. Banka bo izplačala dvanajst milijonov dolarjev takoj v obliki kredita za nakup ameriške opreme in materiala, ki ga Jugoslavija potrebuje za svoje rudarstvo. To posojilo uvozne in izvozne banke ni v zvezi s prošnjo za posojilo, ki jo je Jugoslavija vložila pri Mednarodni banki za obnovo in napredek. Ta je prejšnji mesec poslala svoje odposlanstvo v Jugoslavijo, da preučijo načrte, za katere bi to posojilo nakazala. Posojilo bo od-

plačala Jugoslavija v dvajsetih enakih polletnih obrokih. Prvi obrok bo vrnila 31. julija 1951. Posojilo ji bo na razpolago do 31. decembra 1950. Preostalih osem milijonov dolarjev pa bo banka nakazovala od časa do časa do 30. 6. 1950 za tisto blago, naprave in usluge, o katerih se bosta sporazumeli Jugoslavija ter izvozna in uvozna banka. Vsi nakupi se morajo izvršiti v Združenih državah in jih mora banka predhodno odobriti. Združene države so podelile Jugoslaviji to posojilo za to, da bo Jugoslavija lahko povečala izvoz nečeleznih kovin. Posojilo bo znatno pomagalo jugoslovanskemu gospodarstvu. Združene države pa bodo dobile nečelezne kovine, ki jih bodo uvažale iz Jugoslavije.

Atlantska pogodba

Dne 7. t. m. je stalni veleposlanik Združenih držav pri Združenih narodih Warren Austin predal glavnemu tajniku Združenih narodov Trygve Liu en izvod Atlantske pogodbe, katero je podpisalo 12 držav. Lie je izjavil, da pride ta izvod v arhive Združenih narodov, ki hranijo že več kot 500 pogodb. S tem je bila Atlantska pogodba uradno položena pri Združenih narodih.

Berlinski zračni most

Glavni stan berlinskega zračnega mostu v Wiesbadenu je prenehal s svojim poslovanjem. Ustanovili so ga lansko leto v oktobru za vodstvo prehrabnega poslovanja, na podlagi katerega so ameriški in britanski letalci z letali dovažali hrano in druge potrebščine na zahodno področje Berlina ves čas trajanja zapore, ki jo je Sovjetska zveza uvedla v prejšnji nemški prestolnici.

Letalske sile Združenih držav so objavile ukinitve poslovanja glavnega stana in skorajšnjo vrnitev generalnega majorja William H. Tunnerja, ki je poveljeval združenim ameriš-

kim in britanskim silam, v Združene države. Poslovanje zračnega mostu bo pa prenehalo 31. oktobra.

Predsednik nemške federativne republike

V Bonnu, ki je začasna prestolnica zahodne Nemčije in kjer zboruje novoizvoljeni državni zbor Nemške federativne republike, je bil v ponedeljek 12. t. m. izvoljen za prvega predsednika nove nemške države Teodor Heuss, predsednik nemške liberalne stranke. Volitev se je izvršila v državnem zboru. Heuss je dobil od 803 glasov 416 glasov. Protikandidat je bil vodja socialdemokratov Schumacher, ki je dobil 312 glasov. Socialdemokrati, ki so druga najmočnejša stranka, so šli v opozicijo. Vlado bodo sestavili krščanski demokrati, ki so najmočnejša stranka, z liberalci in še z eno ali dvema manjšimi strankami. Državni kancler bo postal voditelj krščanskih demokratov Aldenauer.

Velik političen proces na Ogrskem

V teku tekočega tedna se bo pričel v Budimpešti velik proces

proti bivšemu zunanjemu ministru Rajku. Poleg Rajka, ki je bil eden vodilnih madžarskih komunistov, sedijo na zatožni klopi: glavni inšpektor vojske Palfy, poslanec delavske stranke Justus, poslanec Horvath in še več drugih znanih oseb. Obtožujejo jih, da so vršili vojnisko službo za razne tuje države, med njimi tudi za Jugoslavijo, ki je podpihovala upor. Obtožnica pravi, da je zaroto proti madžarski republiki vodil Tito.

Mohamedanski svet

List »Tan« iz Carigrada je v svojem uvodniku izrekel mnenje, da je Moskva »odločena uničiti vse mohamedance na sovjetskem ozemlju«. A vzrok temu bi bil »ker se prav dobro zaveda, da so njeni izhodi na jugu popolnoma zaprti in ni mogoče izkorističati tamošnjega prebivalstva«, ki prebiva v obširnih muslimanskih pokrajinah tja do Indonezije, ter izključuje vsak poizkus sovjetskega vmešavanja.

Uvodnik zaključuje:

»Ne Turki iz Turkeстана, pa niti mohamedanci, kar jih je na svetu, ne bodo postali ruski »mužiki«.

Iz življenja Cerkve

Sv. oče zopet v polnem delu

Pretekli mesec si je sv. oče dovolil 14 dni oddiha. S prvim septembrom pa je zopet začel delati s polno paro. Avdienco se zopet vrste druga za drugo, prav tako govori in pisma raznim narodom. V preteklem tednu je sv. oče najprej napisal lepo pismo poljskim škofom za desetletnico nemškega napada na poljsko republiko. V pismu se sv. oče spominja vsega brezmejnega gorja, ki je zadelo Poljake v zadnji vojni, in svojih prizadevanj, da bi se ohranil mir. Tudi sedaj, pravi papež, ne uživa cerkev na Poljskem svojih pravic, vendar zaupati je treba, ker »pot brezbožnih bo poginila«.

Sv. oče Švicarjem...

V nedeljo pa je sv. oče kar dvakrat govoril po radiu, in sicer opoldne Švicarjem, ki so bili zbrani na kongresu švicarske ljudske katoliške zveze v Luzernu prvič po zadnji vojni, pozneje ob 4. pa Nemcem zbranim na katoliškem shodu v Bochumu.

Švicarjem je sv. oče govoril v treh jezikih, ki so v rabi v Švici, v nemškem, francoskem ter italijanskem. Pohvalil je Švicarje zaradi njihove trdnosti v veri in dobro organiziranega katol. življenja ter pozval posebno laike, naj pogumno stopijo v okoliš sedanjim zmešnjavam v svetu.

... in nemškimi vernikom

Nemški katoličani so v Bochumu v Westfaliji praznovali svoj 73. katoliški shod, na katerem

so zopet pregledali svoje dosedanje delo za katoliško obnovo ter začrtali smernice za naprej. Želeli so si papeževe besede za zaključek. In sv. oče jim je lepo začrtal program za socialno obnovo katoliške skupnosti v Nemčiji. Ves program je povzel v 4 točke.

1. Cerkvi ne more nihče po pravici očitati, da se za rešitev socialnega vprašanja ni zanimala; pričajo škof Ketteler in enciklika Leona XIII. »Rerum novarum«. Rešitev tega vprašanja zahteva žrtve od vseh in se danes ne da več odložiti.

2. Socialni program Cerkve sloni na treh stebrih: na resnici, na pravičnosti in na krščanski ljubezni. Od tega se Cerkev ne more niti za las oddaljiti, čeprav bi vsled tega utrpela trenutne neuspehe in bi povzročila razočaranje pri teh ali pri onih.

3. Cerkev se ne pusti zavesti od svojega stremjenja, premostiti navidezno nasprotstvo med delom in kapitalom; med delodajalci in delavci ter zgraditi sočelovanje med njimi v organski povezanosti na delovnem in gospodarskem polju.

4. Naj se ne zgodi, da bi svet dela zapadel pod jarem brezbožnega materializma. Rešiti delavce za Boga in Kristusa, za to je treba žrtvovati vse do skrajnosti. Tu je sv. oče znova opozoril na znano obsodbo komunizma. »Če se je pred kratkim potegnila razmejitvena črta, obvezna za vsakega katoličana, med katoliško vero in brezbožnim komu-

nizmom, se je to zgodilo zaradi tega, da bi se postavil obrambni nasip v rešitev ne samo delovnih slojev, temveč vseh brez izjeme, pred marksističnim naukom, ki zanika Boga in češčenje božje. Odlok nima nič opraviti z nasprotjem med bogatimi in ubogimi, med kapitalisti in proletarci, med posestniki ki nemanučji. Gre za rešitev in ohranitev vere in krščanske veroizpovedi, za njeno svobodno udejstvovanje in s tem tudi za srečo in čast, za pravico in svobodo delovnega človeka. V resnici mora biti slep, kdor je zadnja desetletja živel in noče tega razumeti.«

Te besede lahko ponovimo tudi našim frontašem in vsem komunističnim sopotnikom, ki še vedno nočejo razumeti, za kaj jih komunizem izrablja: slepi ste, če še vedno ne razumete!

Na Slovaškem

Slovaški narod je znan kot katoliški narod. To potrjuje tudi pobožnost do presv. Srca Jezusovega, ki jo Slovaki goje kakor le malo kje drugod. Do letošnjega leta se je na Slovaškem posvetilo presv. Srcu Jezusovemu že 200 tisoč družin. Prve petke pa obhaja kakih 250 tisoč vernikov.

Letos praznujejo Slovaki stoletnico, odkar je izšel prvi slovaški list. Bile so to »Katolicke novine«, ki so izhajale v Budimpešti. Pozneje so morale večkrat prenehati, a so spet začele izhajati; letos štejejo 64. letnik. Izhajajo v Bratislavi.

PETNAJSTA NED. PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Luku

Jesus je šel v mesto z imenom Naim in šli so z njim njegovi učenci in mnogo ljudstva. Ko se je pa približal mestnim vratom, glej so nesli ven mrliča, edinega sina matere, ki je bila vdova; in z njo je bilo mnogo ljudi iz mesta. Ko jo je Gospod videl, se mu je v srce zasmilila in ji je rekel: Ne jokaj! In pristopil je ter se dotaknil nosil — nosilci pa so obstali — in je rekel: Mladenič, rečem ti, vstani! In mrtvi je sedel in začel govoriti; in Jezus ga je dal njegovi materi. In strah je obšel vse in hvallili so Boga ter govorili: Velik prerok je vstal med nami in Bog je obiskal svoje ljudstvo.

Pokazati bližnjemu sočutje ob priliki smrtnega slučaja v njegovi hiši, je brez dvoma delo krščanskega usmiljenja. Ko je vdova izgubila edinega sina, se je ljudem smilila in so šli v velikem številu k pogrebu. Prav tako je krščansko in lepo, mrtvemu prirediti dostojen pogreb. Človeško telo je z neumrljivo dušo zvezano v tesno naravno skupnost in zaradi odlike, ki gre duši, je tudi telesu izkazovati primerno spoštovanje. Zato šteje katekizem pokopavanje mrličev med telesna dela usmiljenja. Kdor od tehi misli prevzet prisostvuje pogrebu in moli za rajnke, ima zasluženo pred Bogom.

V naši dobi pa opazamo pomankljivosti, vsled katerih so mnogi pogrebi brez zaslužnja. Najprej se pri pokopavanju telesnih ostankov premalo ali nič ne misli na dušo rajnkega. Le telo se časti kot prezgodaj usahli cvet materialnega obstanka in se obsipa z grmadami cvetja — na dušo se pozablja. Nekoč so

pri pogrebi udeleženci molili, veliko molili — dandanes gredo nemo za nosili ali pa se pogovarjajo o vsakdanjih rečeh. Da je pokop neko cerkveno obredno opravilo, pri katerem se v uradnih molitvah svete cerkve duša umrlega priporoča božjemu usmiljenju — to večino udeležnikov prav malo briga.

Opazamo celo, da mnogim kristjanom (?) pogrebi nadomeščajo bogoslužje. Iz privržojenege nasprotstva proti Cerki in duhovščini ne marajo več za sveto mašo, za zakramente in druge cerkvene reči. Žive praktično, ko da ni Boga in ničesar nadnaravnega. V zadnji najbolj skriti kamrici svojega srca pa ima vendar človek nekaj želje po božjem, po čem višjem kot je goli materialni obstoj. Ta zatajena potreba duhovne narave si daje duška ob priliki raznih pogrebob. Ob taki priložnosti mrki »ateisti« prestopi cerkveni prag in morda pomotoma celo pomoči roko v blagoslovljeno vodo. In ker že leta in leta ni dal časti živemu Bogu, izkazuje izredno počastitev mrtvemu človeku. Tako se na razvalinah krščanske vere razvija neko pretirano češčenje mrličev — nekrolatrija.

Vrnimo se k zlati srednji poti! Spoštljivo pokopujmo svoje mrtve, ker bodo njihova telesa nekoč vstala in se zopet z dušami združila, da stopijo pred poslednjo sodbo. Toda mislimo predvsem na dušo. Izkazujmo najvišjo čast samo Bogu, ki je vse časti in hvale vreden; ne pretiravajmo češčenja mrtvih grešnikov. Tolikoveč pa molimo za vse pokojne; rože in girlande, godbe in spomeniki jim ne morejo nič pomagati — pomaga pa jim pobožna molitev.

Socialna šola

Kapitalizem in socializem

Sedanji gospodarski sistem, ki vlada že dolgo časa v vseh zahodnih državah, imenovan tudi kapitalistični sistem, je prinesel človeštvu že veliko koristi, pa tudi veliko gorja. Če bi ta sistem upošteval moralna in socialna načela, bi kot sistem ne zaslužil obsodbe. Kapitalizem postane slab in obsojanja vreden, če kapital zaposluje delavce z edinim namenom, da jih izkorišča po mili volji ter v izključni dobiček industrije in ne upošteva delavčevega človeškega dostojanstva in socialnega značaja gospodarskega delovanja.

Značilnost sodobnega kapitalizma je osredotočevanje silne gospodarske moči in kopičenje bogastva v rokah maloštevilnih posameznikov. Novejši razvoj je sicer prinesel nekaj sprememb tudi na tem področju. Vidimo, da se lastništvo velikih gospodarskih podjetij drobi na razmeroma širok krog lastnikov delnic, združnikov itd., toda denar in kredit, ki kakor kri poganjata vse delovanje gospodarskega organizma, sta še vedno v rokah maloštevilnih ljudi, bodisi lastnikov kapitala, bodisi ravnateljev ter upravnih svetov velikih gospodarskih in

finančnih družb. Kapitalistični sistem je palmil velike delavske množice v revščino in bi pritrjal svet do popolnega gospodarskega, družbenega ter političnega zloma, če bi k sreči ne bilo prišlo do tolažilnih socialnih reform, ki so kapitalizmu nataknille brzde in omilile njegove zle posledice.

Ena skrajnost, ki smo si jo zdaj ogledali, je kapitalizem. V kolikor je slab, se dajo njegove zle posledice vsaj delno omiliti s pametnimi socialnimi reformami. Druga skrajnost pa je komunizem. Komunizem zagovarja in, kjer je na oblasti, tudi izvaja neusmiljeno razredno borbo ter popolno odpravo zasebne lastnine. Komunizem je že po svoji naravi enostranski, krivičen, poleg tega pa sloni na materializmu, širi brezboštvo in hujska h krvavi revoluciji. Na srečo danes ljudje že vidijo vso nesrečo tistih ljudi, ki so postali žrtve njegovega nasilstva.

Socializem je nekoliko milejši kakor komunizem. Kljub temu pa tudi on trdi, da je človek ustvarjen samo za ta svet in ne dopušča svobode v gospodarskem delovanju. Ta načela so seveda nezdržljiva s krščanstvom in zato nihče ne more biti istočasno dober katoličan in dober socialist. (Konec prihodnjic)

Romanje Matere božje po Tržaškem

Nedelja 4. septembra pomeni za Tržaško ozemlje dan velikih in mnogih prireditev. V Dolini so imeli kominformisti pravo pustovanje v korist časopisov »Lavoratore«, »Unità« in zlasti »Delo«, o katerem kričijo in sanjajo, da je »edini slov. demokratični časopis na svetu«. — V Bazovici so titovci na svoj način proslavljali bazoviške žrtve. Ko so se zvečer veseli vračali s kraja smrti in srečavali našo procesijo, se mnogi niso dostojno obnašali. — Na Katinari pa se je zbralo na tisoče primorskega vernega ljudstva, da v slovesni procesiji spremlja fatimsko Mater božjo s Katinare na Bazovico. O teh naših katoliških slovesnostih pišemo sebi in zanamcem v spomin:

Z Brega na Kras

Marijina romarska pot je vedno lepša, spremljevalcev je vedno več. V krasnem nedeljskem večeru se vije ogromna procesija s Katinare na Bazovico. Fatimska Kraljica se poslavlja od Brega in roma na skalnati Kras. Po strni cesti jo nesejo postavni rocolski fantje. Številni duhovniki, pevci, narodne noše, belooblečena mladina povzdigujejo Marijino čast. Tam na Daciji, na meji med eno in drugo župnijo, pa zopet slovo in pozdrav in to tako prisrčno, tako lepo, da se zgane vsako srce. Posebej moramo omeniti poslovilni govor katinarskega župnika č. g. Antona Piščanca. Vse je ostrmelo nad njegovo prepričevalno besedo, nad njegovo tako iz srca prihajajočo prošnjo k Mariji za bolnike, za mladino in zlasti za vse, ki niso hoteli priti pred fatimsko Kraljico. Zatem bazoviška mladina pozdravlja Marijo v zboru, nekje v ozadiju pa lepo igra domača godba. Komaj končajo mali otroci svoj skupni pozdrav, zalije ves hrib mogočna skupna pesem »Lepa si roža Marija«, — ta naša ljuba pesem, ki tolikokrat doni te svete dneve in noči po naših župnijah in vaseh. Pot s Katinare na Bazovico po glavni cesti je dolga, a kdo bi se utrudil? Ne vem, če se je sploh kdo yrnil nazaj proti Katinari; vse spremlja božjo Romanico naprej na njeni apostolski in misijonski poti.

Bazovica

V daljavi sredi Krasa žari velik bel cvet, to je krasno razsvetljeni bazoviški zvonik. Pesem in molitve vedno bolj odnevat, ob dolgi cesti zagorijo prve luči, ki gorijo vse do cerkve, hiše vse razsvetljene, potem slavoloki drug za drugim. Koliko dela, koliko ljubezni do Tebe, o Marija! Pred cerkvijo mogočen slavolok v rimskem stilu. Bazoviška cerkev je spremenjena v pravi vrt. Splošno je znano, da je to največja in v mnogih pogledih tudi najlepša cerkev na Krasu. Za te praznike so dobri verniki prinesli v svojo cerkev na desetine oleandrov, največ belih. Sredi cerkve je postavljen velik oltar, ves bel in nad vse skrbno pripravljen. Ta oltar bo dva dneva prestol fatimske Kraljice. Svete maše se oba dneva darujejo pri tem oltarju. Bazovičani imajo oba dneva praznik. Pred Marijnim prihodom so imeli lepo tridnevno in tako so priprav-

leni na Marijin obisk. Drugi večer je cerkev zopet polna. V cerkvi se vrši velika proslava v čast fatimski Kraljici. Mali otroci, pevski zbor, duhovniki, pevci solisti, zbrani verniki, vse, prav vse sodeluje. Pohvaliti moramo v prvi vrsti domači pevski zbor, ki je zapel zelo dovršeno več Marijinih pesmi. Pravo presenečenje pa je bilo za vse solo petje, ki sta ga izvajala gospa Čekuta in g. prof. Marijan Kos iz Trsta. — Med drugimi izrednimi slovesnostmi poudarimo veliko udeležbo pri stanovskih govorih za žene in dekleta. Kakor povsod drugod je tudi v Bazovici resno ženstvo, ki išče po Mariji pot k Jezusu.

Oskrunjena kapelica

Satanu in njegovim pomagačem to Marijino slavlje seveda ne ugaja. Naši rdeči odpadniki so po nesrečnih volitvah trdno upali, da bo sedaj vse naše ljudstvo kar drlo v brezboštvo. Skoro v vsaki župniji so hoteli kaj malega nagajati ali vsaj sejati svoj stari teror. To so bile le malenkosti — čeprav razgnati cerkveno pevsko vajno malenkost! — ki jih po tolikih težkih preizkušnjah iz prejšnjih let sploh ne omenjamo. Toda v Bazovici se je zgodilo nekaj, kar mora v zgodovino. Prvo noč bivanja fatimske Marije v tej župniji so neznanci razbili vrata in odnesli mali Marijin kip iz vaše kapelice. Kdo je to storil? Kdo je razžalil krščansko ljudstvo vse tržaške škofije, saj so opoldne po radiu vsi zvedeli za ta zločin? Tako skrumitev more napraviti le človek, ki je brez vere, domačin ali tujec, ki mu je malo mar čast domače vasi in našega slovenskega imena, brezbožnež, ki je pravi Satanov pomagač. — Ta težka novica pa ni nikakor prestrašila ljudi. Nasprotno, še v večjem številu so po tem zločinu prihajali v cerkev zadoščevat Mariji. Skrbni dušni pastir je takoj kupil nov Marijin kip za vaško kapelico in drugi večer so ga ob ogromni udeležbi ljudstva slovesno blagoslovili. Teror, ki so ga hoteli brezbožni zločinci zasejati, je rodil javno obsodbo. Poslovilna procesija iz Bazovice proti Trebčam je bila dokaz in odgovor, kako krščansko ljudstvo danes misli.

Trebče

Sredi Krasa leži lepa vas Padriče. Tu je Bazovica oddala kip fatimske Marije sosednji župniji Trebče. Kdo bi kdaj na svetu mislil, da bi v to vas radi Marije prihitelo toliko ljudi od vseh strani! Vsi, ki smo videli množice ob Mariji v drugih krajih, moramo reči: na meji med bazoviško in trebljansko duhovnijo je bila zbrana za Marijo največja množica. To so nekateri že naprej slutili in zato pripravili za slovo in pozdrav zvočnike. Presrečen č. g. Andrej Zink, ki je videl tu pri Marijinem sprejemu in pozneje v svojih ljubih Trebčah toliko vnetih Marijinih častilcev. V Trebčah je mala cerkev in zato seveda premajhna za te izredne marijanske slovesnosti. Tam, kakor prej v mnogih drugih farah, je dva dni sejaj božjo besedo č. g. Ludvik Šavel. Zlasti pri stanovskih govorih je bila udeležba

zelo razveseljiva. Cerkev je bila prav okusno okrašena. Jačno je, da v malih cerkvah ne moremo Marije tako kraljevsko sprejeti kot n. pr. v Ricmanjih ali Bazovici. Ker je bila fatimska Marija na obisku v Trebčah prav na 8. september, je zato prihitelo še več njenih častilcev iz bližnjih vasi in iz mesta. Seveda ni manjkalo zastopnic iz via Risorta in Dolinčanov, o katerih gre glas, da živijo kar na korierah...

Opčine

8. septembra zvečer nastopi naša fatimska Gospa zadnji del svoje romarske poti — iz Trebč na Opčine. Četrty teden njenega romarja se bliža h koncu in Marija se vrača nazaj v svojo hišo, kjer bo poslej imela svoj stalni prestol. Množice vernikov jo spremljajo iz Trebč, množice vernikov ji hitijo naproti z Opčin. Večer je deževen, a kdo bi gledal na to! Spremljamo Marijo, gremo po Marijo, ta misel napolnjuje tisoče, ki se srečajo v Banah, kjer se izvrši izročitev openski župniji. Tudi tu se je zgodilo kot že drugod: vsi Trebenjci gredo z Marijo kar naprej v sosednjo župnijo. Opčine so malo mesto in tako je sprejem že bolj meščanski. V mnogih oknih žari elektrika, tu in tam na Bazoviški cesti vidimo pred vilami prave male oltarčke, odlične openske pevke pojo krasne pesmi, ki jih drugje nismo slišali. Izvajanje teh pesmi je tako občuteno, da se nehoti spomnimo na odličnega dirigenta, ki jih uči. Pred izredno lepo razsvetljeno cerkvijo se velika procesija ustavi in tedaj se oglasi po zvočniku mala deklica, ki pozdravlja Marijo. Kdo bi slišal malega otroka med tako množico! Kako prav je, da se potrebi tudi pri cerkvenih slovesnostih poslužimo vseh modernih sredstev, ki slovesnost povzdignejo. Pri vseh velikih slovesnostih, ki se te dni vršijo na Opčinah, je manj ugodno to, da prav sedaj popravljajo notranjščino cerkve. Vsa je v železnem ogrodju, ker obnavljajo strop, ki so ga razmajali nesrečne bombe. Treba je pa potrpeti in misliti naprej, kako lepa bo pozneje ta cerkev, katero bomo prihajali častiti fatimsko Mater. Na Opčinah živijo veliko vernikov italijanske narodnosti. Zato se vršijo slovesnosti v obeh jezikih. Zaradi dežja ni bilo drugi večer napovedanega križevega pota po vasi. V soboto se je ob veliki udeležbi vršila mladinska pobožnost. Zvečer so imeli rožni venec razlago, kar povsod tako netrudno dela č. g. Jožef Vidmar, ki je pridigoval kar na desetih postajah Marijinega romanja po Tržaškem.

Nova župna cerkev v New Yorku bo spomenik Mindszentyju

V New Yorku gradijo sedaj novo rimsko-katoliško cerkev kot živ spomenik kardinalu Mindszentyju. Župnija se imenovala po sv. Emeriku, je zelo priljubljen svetnik Madžarkem. Bil je sin sv. Štefana, prvega krščanskega kralja na Madžarskem.

Življenje delovnih brigad na „cesti bratstva“

Moša Pijade je imel nedavno govor pred delovnimi brigadami, ki gradijo novo avtomobilsko cesto Zagreb-Beograd, imenovano »cesta bratstva«. V njem je precej hudo napadel sovjetsko Rusijo. Kaj so delovne brigade in kako živijo?

Delovne brigade so sestavljene iz »prostovoljcev«, ki gredo delat, ker se sicer bojijo, da jih ožigosajo za delomržne ali saboterje petletnega plana, to je za ljudske sovražnike z vsemi posledicami. Sestavljene so iz moških in žensk, zlasti fantov in deklet. Vsi živijo v barakah zelo na tesnem. Neka udeleženka je pravila, da je morala ponoči obvestiti tovarišico na desni in na levi, če se je hotela obrniti. Barake so ločene, za moške posebej, za ženske posebej. Budnica je zjutraj ob dveh. V 5 minutah se morajo napraviti. Tudi žensko napravljanje ne sme trajati dalj časa. Nato sledi telovadba, ki traja skoro eno uro. Po končani telovadbi dvignejo zastavo in zapojejo primerno pesem. Ob plapolajoči zastavi čakajo na zajtrk, ki se konča ob šestih, ko morajo biti vsi na delu. Fantje in dekleta delajo

skupno. Po večini so oboji v kratkih hlačah, le po potu morajo dekleta imeti krilo ali dolge hlače. Moški opravljajo težja dela, ženske lažja, kot n. pr. nakladanje zemlje, donajanje vode itd. Delo traja nepretrgoma do ene, ko je kosilo. Po kosilu je počitek, kateremu sledijo politične ure, pevске vaje, prosta zabava itd. do večera, ko je večerja in ob devetih počitek.

Hrana je za vse enaka in tudi vsi dobijo enako porcijo. Za dekleta, so pravili, je bilo hrane dovolj in so se skoro vse vrnile bolj rejene. Fantje so pa imeli premalo in so prišli domov kot preklje. Zelo so trpeli na pomanjkanju vode. A kar je za komunistične metode dela najbolj značilno je to, da so posamezne skupine morale delati 40 dni po sedem dni v tednu brez kakega dneva za počitek. Dela prost dan so imeli le, če jih je obiskal kak minister.

Takim delovnim brigadam so se morali priključiti tudi vsi študentje in študentke nad 14 let stari. Delovni rok je trajal tudi zanje 40 dni. Ker se v Jugoslaviji začne šola že 15. sept., jim je ostalo zelo malo počitnic.

Dvajset milijonov sužnjev v Sovjetski zvezi

Malo poročil je tako pretreslo svetovno javnost in kulturni svet, kot poročilo ameriške vojaške uprave, da je Buchenwald, znano nacistično taborišče, zopet polno ujetnikov, ki so jih tja spravile sovjetske oblasti. V treh letih je umrlo 80.000 ljudi samo v devetih koncentracijskih taboriščih na sovjetskem področju. Tako pravi poročilo, ki ga je sestavila ameriška uprava.

Ta dejstva samo potrjujejo izjave britanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve Christopherja Mayhewa, ki je obtožil Sovjetsko zvezo pred gospodarskim in socialnim svetom Združenih narodov. Jasno je povedal, da so sovjetske oblasti pod raznimi pretevezami zvrle milijone mož in žena v koncentracijska taborišča, kjer jih uporabljajo pod suženjskimi pogoji za delovno silo, da lahko z njo skoraj zastoj grade velike projekte, o katerih se Moskva vedno toliko širokousti.

jansko zelo odvisno od te cene delovne sile, ki je pod stalnim državnim nadzorstvom. Sedaj cenijo, da znaša število teh suženjskih delavcev okrog dvajset milijonov.

Marsikdo bo dejal, da je to protikomunistična propaganda. Pa ni res tako. Kar pogledimo sovjetske uradne vire. Bivši zunanji minister Molotov je sam zelo dobra priča. Ko je bil še predsednik sveta ljudskih komisarjev Sovjetske zveze, je na šestem kongresu sovjetov dne 8. marca 1931 izjavil: »Organiziramo masovne načrte za najrazličnejše cilje, pri katerih bomo uporabili ljudi, ki jim je odvzeta svoboda. Uporabili jih bomo za najrazličnejše delo: za gradnjo cest in železnic, pri gradbeni industriji, za delo v rudnikih, za žganje oglja, za delo v kovinarstvu, za sekanje gozdov, za delo v kamnolomih, za drobljenje kamenja, za delo v fosforovih rudnikih itd.«

Koledar za prihodnji teden

- 18. septembra. **NFDELJA** Petnajsta bo binkošti. — Jožef Kupersinski.
- 19. **PONEDELJEK**. Januarij (Genarar). mučenec.
- 20. **TOREK**. Evstahij in tovariši, mučenci.
- 21. **SREDA**. Kvatrna. — Matej (Matevž), apostol in evangelist.
- 22. **ČETRTEK**. Tomaž iz Villanova, škof. Rodil se je na Španskem

l. 1488. Po smrti svojih staršev je vso dediščino obrnil v dobre namene in šel za duhovnika v red puščavnikov sv. Avguština. Škofovske časti se je dolgo branil, slednjič se je dal preprostiti in sprejel skofijo v Valenciji. Obilne dohodke te službe pa je vse delil med uboge.

23. **PETEK**. Kvatrna. — Lin, papež. Bil je prvi naslednik sv. Petra in je tudi umrl mučeniško. — Tekla, dev. mučenica.

24. **SOBOTA**. Kvatrna. — Marija Rešiteljica jetnikov.

Gospodarski listek

Par besed o špinači

Se je čas, da sejemo jesensko špinačo, katero bomo brali tudi v zimskih mesecih, če bo vreme količkaj ugodno.

Špinačo smatrajo za prvaka med povrtninami, v prejšnjih časih pa so jo imenovali »želodčno metlo«, ker ima lastnost, da vpliva lahko odvajalno in s tem očisti želodec in ostale prebavilne organe. Če danes zdravniki predpisujejo uživanje špinače bolnikom, ker vsebuje obilno železa in vitaminov, zakaj je ne bi uživali tudi zdravi ljudje?

Glede zemlje ni špinača ravno preveč zahtevna, a uspeva najbolje v nepretekli zemlji. Tudi ne ljubi preobilne vlage in zato ne prenaša močvirnatih leg. Zemlja pa bodi drugače dobro obdelana in pognojena, če hočemo doseči velik pridelek. Primerno gnojenje za parcelico od 100 m² je: 400 kg dobrega hlevskega gnoja, vrhu katerega potrosimo še 8 do 10 kg superfosfata in 5-6 kg kalsolijeve soli. Seveda morajo biti vsa ta gnojila v zemlji pred setvijo.

Za parcelico od 100 m² rabimo 300 do 400 gramov semena; manjšo količino, če sejemo v vrste, večjo pa, če sejemo na črez. Če sejemo v vrstice, naj bodo te po 20 do 25 cm narazen. Če je vreme ugodno, bo setev vzšla v 5 do 8 dneh. Čim se špinača v vrstah nekoliko obraste, jo razredčimo s tem, da odvišne rastlinice izrujemo; razdalja med posameznimi rastlinicami naj bo 10 cm. Tako se bo špinača najenakomernjeje razvijala. Pozneje lahko špinači še gnojimo z apnenim nitratom, in to dvakrat: vsakokrat raztrosimo po 2 kg apnenega nitrata (nitrato di calcio) ali pa čilkega solitra (nitrato soda). Po raztrosenju umetnega gnojila moramo špinačo zaliti, če ni vreme deževno.

Špinača je mnogo vrst, a najpriporočljivejša za jesensko in pomladansko setev je vrsta Viroflay, dobra je tudi Gaudry; za poletne mesece, pa je priporočljiva »Juliana«, ker ne gre tako hitro v seme.

Najboljše kokiši

Kokoši je na svetu na tisoče vrst, še več pa je različnih križank. Pojdi na naša kmečka dvorišča in ugotovil boš, da je prav na redkem dvorišču kaka čista pasma, nadalje da je na dvorišču prav malo živali ene pasme in da ima večina kokoši znake najrazličnejših pasem.

Pri nas najbolj znane kokošje pasme so: bela livornska, katero imenujejo izven Italije »leghorn«, potem francoska »wyandotte« in angleške »plymouth«, »sussex«, »new hampshire« in »orpington« ter »štajerka«.

Katera pasma je najbolj priporočljiva?

Vsaka pasma ima svoje prednosti, svoje svetle, pa tudi temne strani. Bela livornka je lahka, ima malo mesa, nosi lažja jajca, a teh obilo. Bela wyandotka nosi težja jajca, a manj, ima več mesa, a rada kloka. Angleške pasme so bolj zahtevne, nosijo težka jajca, a bolj malo, imajo obilno mesa in dobrote angleških piščancev v kozici ne prekosi nobena druga pasma. Štajerka nosi sorazmerno težka jajca, je srednje težka, je sijajna berivka in odporna za življenjske in vremenske prilike, torej prava kmečka kokoš.

Umetno seno

Krme bo malo, cene senu so visoke, cena živini pada, in vendar ne kaže prazniti hleva, ker prazen hlev pomeni: da družina nima dovolj mleka za lastno prehrano in da nima dovolj gnoja za svoje njive. In njive brez hlevskega gnoja ostmirajo, ne dajo obilnih pridelkov.

Zato bo živinorejec izbral vse vire krme; en tak je tudi naslednji, ki ima za podlago žitno slamo in oljnat tropine, krmske pogače:

S slamoreznicco zreži žitno slamo. Zložij v poseben zaboj eno plast te rezanice, katero poškopriš z raztopino živinske soli. Vrhu potrosi drobno zdrobljenih oljnatih pogač. Vrhu tega nanesi drugo plast slame, zopet poškopri s solno raztopino

in zopet potrosi z zdrobljenimi pogačami. Tako zloži poljubno število plasti, dokler ni zaboj poln. Vrhu deni pokrov in ga obteži s kamenjem ali s čemur koli. Pusti tako nekaj ur, potem pa krmi živini; lahko krmiš posebej, lahko daš med drugo krmo. Za 20 kg takega »umetnega sena« vzemi 17 kg slamnate rezanice, 3 kg oljnatih pogač, za poškopritev pa 100 gramov živinske soli.

Nastanek tržaških poč. kolonij

Ze štiri leta odhajajo otroci iz Trsta v kolonije. Leta 1946. sta Sv. Ivan in Rojan poslala prvo skupino otrok na počitnice v Tomaj za 20 dni. Lep uspeh je vzbudil pozornost tudi pri drugih in začelo se je misliti na kolonije v večjem obsegu. Skupina duhovnikov se je za stvar zavzela. Potrebni je bilo mnogo poti, prošnji, iskanja pomoči, a končno je stvar le uspela.

Naslednje leto smo že lahko poslali večjo skupino tržaških otrok v Zabnice. Prostor so dobili v zapuščenih kasarni pri Tinjem logu. Leto vala je tudi skupina dijakov in z njimi še dijakinj. Krasna okolica Zabnic je res naravnost ustvarjena za počitniške kolonije. Gozdovi, izvrtsten zrak, potok, jezera, Sv. Višarje, vse to je napolnilo otroke z nepopisnim veseljem. Počitniška kolonija je žela velike uspehe in bodrila k nadaljnemu delu. Nad 300 otrok je bilo deležnih počitniških dobrot.

Leta 1948. smo zopet imeli kolonijo pod Višarjami, a ne več v Zabnicah, ampak v Naborjetu. To leto pomeni za naše kolonije velik napredek: kupili smo nove postelje. V kolonije je lahko šlo nad 200 otrok in še okrog 100 dijakov in dijakinj. Dijaki so imeli svojo kolonijo v Tinjem logu.

Letos je torej že četrto leto naših kolonij, ki postajajo vedno bolj priljubljene. Za organizacijo letošnjih počitniških kolonij pod Višarjami skrbita Slovensko karitativno društvo (SLOKAD), ki ga vodijo duhovniki in Slovensko dobrodelno društvo Demokratske zveze. 220 otrok je uživalo počitnice v Zabnicah. Skupina dečkov se je že vrnila, takoj na to so odšle deklice na pot. Društvo katoliških dijakov je priredilo svojo kolonijo v privatni hiši. Sedaj so pa na počitnicah dijakinje.

Poleg tega pa je Slovensko karitativno društvo poslalo 180 otrok v Dolomite. Tja so šli otroci padlih borecev in prizadetih v vojni.

Iz skromnih začetkov so se naše počitniške kolonije v 4 letih lepo razvile. Veliko zaslug ima g. dr. Prešeren, na čigar ramenih sloni skoraj vsa teža organizacije.

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Ujeu je bilo prvemu zadosti.

»Jaz grem spat! Saj sem že moker od temena do pete. Tako divjanje gledam rajši v kinu kakor tukaj.«

»Kje boš pa spal?«

»Ojej, bom že našel kakšen kotiček!«

Tipajoč in oprijemajoč se granitnih grebenov se je opotekal proti paznikovi hišici, da ga ne bi vihar tresel na tla, četudi ni bil lažji od sto kilogramov.

Vendar ga je bilo malo sram, ko je zapuščal varno razgledišče pod svetilnikom.

»Rožica, ako hočete iti? — Pa vi, gospa?« je vabil Dominikovo in Lolito mater, da bi skrila svojo zadržano.

»Hvala! Nekaj časa ostaneva še tukaj!«

Tudi Dominik je ostal, ker se ni mogel ločiti od veličastnega prizora.

Nenadoma opazi, da Lolite ni nikjer. To ga ni posebno vznemirilo, ker je bil malo prej sam blizu trdnjave na robu pečine, ki gleda proti Atlantskemu morju. Tam se mu je zdel prizor še strašnejši in veličastnejši, le da je bilo do skale precej težko in nevarno plezati. Moral si se prihuljeno spuščati od skale do skale in brez strahu iti mimo razjarjenih valov, ki so se penili in vzdigovali kakor oblak ter zavijali Pilerijski otok v ogrinjalo pošastno plahuta jočih megl.

Ker so razdivjani elementi neprenehoma ustvarjali nove podobe, ki so jih gledalci napeto motrili, so se samo zdaj pa zdaj spomnili drug drugega.

Tu pa tam je bilo slišati zaskrbljen klic:

»Mama, ali ste tukaj?«

»Sema«

»Ali ste kaj mokri?«

»Precej.«

»A Lolita?«

»Pravkar je šla tod mimo.«

Vihra jim je trgala glas in ga raznašala kakor vse drugo.

Dominik bi bil takoj rad vedel,

kje je deklica. Obšel je svetilnik, pogledal k čuvaju — tam je našel ujca, ki se je grel pri bornem ognju iz kravjih odpadkov — stopil še k drugemu svetilniku in nazadnje zlez k trdnjavici ter neprenehoma klical:

»Lolita! Lolita! Kje ste?«

Otoček ni bil posebno dolg pa ga je Dominik kmalu prelezal — a Lolite ni bilo nikjer! Ko je prišel nazaj k svetilniku, mu je s površnika curkoma tekla voda. Ker za Lolito ni bil nihče v skrbeh, jih ni hotel razburjati, ampak je sklenil, da še enkrat — sedaj pa prav natanko — preišče ves otok.

Dvakrat bi ga bila burja skoraj vrgla na tla, pa je kar naprej rinil, ker so mu vstajale strašne misli; toda še bolj kot nemir ga je gnal strah... Lolite ni bilo nikdar nikjer!

Le kje je? Kaj je z njo?

Kaj, če jo je odnesel vihar ali podrl velikanski val? — Dominik je bil ves moker od vode, vendar je čutil, kako ga obliva mrzel pot.

»Lolita! Lolita! Moja Lolita!...«

Ali ni videti tamkaj belo piko, ki jo burja pritiska k neki skali?...

To bo čepica... Lolitina čepica, saj jo dobro pozna in celo diši po njenem parfemu!

Kje je pa ona? Kaj je z njo?

Vsakovrstne misli so mu divjale v razburkani duši. Tedaj se skloni čez zaseko med dvema vzporednima skalama in zagleda Lolito, ki je čepela na neki poševni pečini nad morjem.

Kako je prišla tja?... Morje se je dvigalo vedno višje!... Morebiti je prišla že prej tja in sedaj ne more nazaj?... Koliko se bo morje še dvignilo?

Poklical jo je:

»Lolita! Lolita!«

Toda deklica ga ni slišala, ker je bila pod njim in je vihar raznesel njegov glas na vse vetrove.

Kmalu se je prepričal, da Lolita ni v nevarnosti, samo če ne bi poskušala zlesti nazaj prek skale — kar je ravno poskušala.

Dasi je bila stena precej visoka, se Dominik ni nič obotavljal. Nagnil se je nazaj, da se je s hrptom dotikal skale, in se spustil oprijemajoč se, kolikor je mogel. Tako je prisrdal kakih pet metrov niže, kjer

je stala deklica.

Ko ga je zagledala, je skočila pokonci.

»Lolita, kako ste vendar prišli sem?«

Pokazala mu je na ozek jarek pod njima, skozi katerega je grgraje silil močan val.

»Zdaj ni druge pomoči, kakor da počakava!« reče Dominik. »Da bi šla po isti poti nazaj, ni vredno niti poskušati; je preveč nevarno.«

»Jaz sem pa prav tam mislila iti.«

»Saj se mi je zdelo, da bo kaj takega. Zato sem prihitel...«

»Zelo sem vam hvaležna... A mislila sem, da nimam več pravice, da bi vas prosila pomoči.«

Umolknila sta, ker v strašnem bučanju ni bilo moči spregovoriti več kot kakšno kratko besedo.

Morje je naraščalo in valovi so že lizali zadnjo izdolino. Kljub temu nista takoj zapustila tega kraja, ker če bi bila sila, bi lahko stopila še nekaj korakov nazaj. Debelo uro sta tako gledala velikanske valove, ki so se prekopicavali drug čez drugega... Pri yhodu v vtolino je curljala voda, burja je žvižgala in prinasa

Novice

Ljubljanski škof Gregorij Rožman v Argentini

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman bo prihodnji oktober šel obiskat svoje vernike begunce v Argentini. Ob tej priliki bo tamkajšnje otroke tudi birmoval. Starši in duhovniki že pripravljajo otroke na sv. birmo. Obisk vladike bo za vse slovenske begunce velika tolažba in tudi škofu bo gotovo v uteho, ko se bo zopet srečal s svojimi najzvestejšimi, ki skupaj z njim delijo grenki kruh begunstva. V mesecu juliju je bil škof Rožman na obisku pri svojih vernikih v Kanadi.

V Buenos Airesu si hočejo tamkašnji begunci ustanoviti slovensko vas. Zato so na jugovzhodni strani mesta kupili velik kos zemljišča, ki ga sedaj razprodajajo po manjših parcelah za delavske hišice. Parcela stane od 3 do 5 tisoč pesov. Do sedaj so prodali že kakih 200 zemljišč. Tu hočejo postaviti dve hiši za onemogle duhovnike, da bodo imeli kam iti na stara leta.

Slovenska kolonija v Žabnicah

V torek 6. septembra so se vrnilo slovenski otroci tržaških šol iz Žabnic na svoje domove. Letovali so 40 dni, najprej dečki, potem deklice. Obojih je bilo nekaj nad dvesto. Po leg teh otrok iz osnovne šole je bilo na oddihu okrog 50 dijakov in dijakinj. Sprva ni bilo možno najti niti kake primerne stavbe v ta namen. Šele pri gospodu županu na Trbižu smo našli na razumevanje. Ko nam videmske oblasti niso mogle dati potrebnega dovoljenja, so se slovenski katehete, ki so že tretje leto organizirali to akcijo, obrnili na gospoda področnega predsednika dr. Palutana, ki nam je takoj pomagal iz zadrege s svojim posredovanjem. Potrebna sredstva nam je poskrbel videmski deželni urad Mednarodne pomoči, Slov. karitativno društvo in Slov. dobrodelno društvo v Trstu, ki je poklonilo tudi iz svojih sredstev 75.000 lir. Otroci so dobili zavetje v šolskem poslopju, ki ga je pred več kot pol stoletjem dal zgraditi nekdanji slovenski dekan g. Ferenc. Letovanje je potekalo brez večjih nezdov, otroci so se vrnilo domov zadovoljni in zdi se, da so tudi pridobili na svoji teži. Vodstvo kolonije čuti dolžnost, da se zahvali za sodelovanje učitelstvu in vsemu osebju, ki je z veliko požrtvovalnostjo brezplačno sodelovalo, dalje

vsem blagim srcem, ki so z obilnimi podarki podprli kolonijo, obema dobrodelnim društvoma in prav posebno gospodu področnemu predsedniku ter stolnemu kanoniku msgr. Kramariču, ki sta nam izposlovala umevanje pri oblasteh ter sta nas tudi počastila s svojim obiskom.

Idrijski dekan Janko Žagar obsojen na 20 let.

Ljudsko sodišče v Idriji je 30. avg. obsodilo na 20 let ječe s prisilnim delom g. dekana Janka Žagarja. Obtožen je bil, da se je že l. 1942. povezal s pok. dr. Kraljem in urednikom Kemperlom v borbi proti Osvob. fronti. Zaradi enakega zločina sta bila obsojena tudi inž. Anton Sedej in posestnik Ivan Leskovec iz Zdravca, prvi na 14 let, drugi na 10 let.

Družinski davek v Gorici

Prejšnji, od zaveznikov imenovani goriški občinski odbor je proti koncu svojega poslovanja sklenil uvesti v Gorici družinski davek. Sklep občinskega odbora je potrdil pokrajinski upravni odbor. S tem je postal postavno veljaven. Pred dobrim mesecem je sedanji župan dal sklep naslepiti po mestnih ulicah in je pozval vse občane, naj do 20. sept. predložijo občinskemu davčnemu uradu svoje prijave za družinski davek. Posebne tiskovine za prijavo se dobijo v občinskem davčnem uradu. Proti družinskemu davku se je v mestu dvignil velik odpor. Oglasile so se razne politične in sindikalne organizacije, ki so s svojimi sklepi in spomenicami ugovarjale proti raznim točkam novega davka in stavile svoje predloge. Občinski odbor je zato sklenil, da bo vprašanje družinskega davka prišlo v pretres v občinskem odboru in svetu. Prijavo pa je treba predložiti kot je bilo določeno do 20. septembra pri občinskem davčnem uradu na obrazec, ki je tam na razpolago.

Zaključek goriških poletnih zabavišč

Letos smo imeli na Goriškem za slovenske ljudskošolske otroke tri poletna zabavišča, in sicer v Gorici, v Štandrežu in v Podgori. Vsa tri zabavišča so v polni meri dosegla svoj namen in so se zaključila v zadovoljstvo otrok in staršev. Oboji želijo, da bi prihodnje leto bila zabavišča zopet odprta.

Za zaključek so priredila vsa tri zabavišča skupno akademijo v Slov. Alojzijevešču v Gorici, kjer je bila

kolonija za goriške otroke. Na prostem sporedu so bile deklamacije, igrice, nastopi, spevoigre in mnogo pevskih točk. Sodelovali so otroci vseh treh zabavišč. Ako pomislimo, da so zabavišča trajala samo en mesec in da je bil njihov glavni namen nuditi otrokom zabavo in razvedrilo v prosti naravi, potem se moramo kar čuditi, kje so dobili čas, da so akademijo pripravili. Zato zaslužijo vse priznanje šolarji in vsi, ki so se z njimi trudili in jih nadzirali. Tega mnenja so bili tudi odlični šolski predstojniki, ki so akademiji prisostvovali in s svojim odobravanjem in pohvalo najlepše nagradili vso mladež in njene vzgojitelje.

Komunistična strahovlada v Brdih

V noči od četrta na petek 9. t. m. so v zapadnih Brdih spet odprljali kakih 20 ljudi neznanu kam. Med nesrečniki je tudi Romana Sfiligoj, ki so jo že fašisti preganjali in je prišla l. 1944 iz internacije z močno razrahlanim zdravjem. Pobrali so samo samostojne kmečke ljudi. Nekateri družine so ostale brez vsake delovne moči.

Ob nekem pritoku Pevnice pod Kucjem v bližini Podsobotina ležita že več dni — tako poročajo očividni — dva mrtveca, ki sta bila ubita od strelcev obmejnih straž. V petek 9. t. m. so ju obmejni stražniki slekli, toda pustili so ju še nadalje nezakopana. Kroži govoriča, da bodo vsakega, ki ga bodo ustrelili pri nedovoljenem prehodu meje, zakopali kar tam, kjer je padel. Vse samo, da bi ljudi preplašili in jih tako pridržali v »raju«.

Motorna vozila

Goriška prefektura obvešča vse prizadete, da bodo v septembru zastopniki inšpektorata za civilno motorizacijo pregledovali vozila in prisostvovali izpitom vozačev vsakega petek v Gorici, četrta četrtek v mesecu pa v Trziču.

Sprememba predpisov o potnih dovolilnicah

Od 1. t. m. so v veljavi novi predpisi o izdajanju in pregledu potnih dovoljenj za vstop na anglo-ameriško področje Svobodnega tržaškega ozemlja. Novi predpisi omogočajo hitrejšo izdajanje vstopnih dovoljenj potnikom, ki žele obiskati anglo-ameriško področje STO-ja, ker dovoljujejo oblastem izven področja, da v določenih primerih po lastni presoji izdajajo vstopna dovoljenja. Novi predpisi določajo tudi, da je italijanskim državljanom, ki prihajajo iz Italije, dovoljen vstop na anglo-ameriško področje STO-ja, če dokažejo, da so italijanski državljanji z osebno

ZANKKE UGANKE

UREDNIK: DOMEN

20 ČRKOVNICA (Domen)

B	.	ž	.	i	.
l	.	n	.	m	.
l	.	e	.	o	.
o	.	a	.	i	.
g	.	t	.	v	.

Postavi namesto pik sledeče črke: a, č, e, i, l, j, j, m, o, o, o, o, p, s. Dobiš znan pregovor.

21 LAŽ IN RESNICA (Domen)

1 2 3 4 5

CAVHI . S . PIR . TO . ESNI .
 SKOZI . Š . KOČ . OS . ILAŽ .
 GOVOR . O . OVE . KN . NPRE .

izkaznico ali potnim listom. Zato jim ni treba več iskati vstopnih dovoljenj na italijanskih kvesturah.

Odškodnina pričam povišana

Pričam, ki so pozvane pred sodišča na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja, je povišana odškodnina do najvišjega zneska 300 lir na dan. Povišana je tudi odškodnina za potne stroške prič, in sicer do štirih lir na kilometer.

Kakor lansko leto bo tudi letos v oktobru skupni shod Marijinih družb v Dolini. Ob tej priliki bo koncert marijanskih pesmi. Pridite!

Športni teden

Na italijanskih igriščih so se v nedeljo odigrale tekme veljavne za nogometno prvenstvo. Prvo kolo je dalo rezultate: Bari - Genoa 2:0, Bologna - Atalanta 2:6, Como - Palermo 1:0, Inter - Padova 1:1, Juventus - Fiorentina 5:2, Lucchese - Lazio 2:2, Novara - Triestina 1:2, Roma - Pro Patria 2:0, Sampdoria - Milan 1:3, Venezia - Torino 0:1.

Prisostvovalo je prvorazrednim tekmam okoli 230.000 gledalcev. Sijajno sta zmagali moštvi »Juven-

22 PREKOTNICI (M. S.)

×	a	m	o	t	a	×
s	×	r	e	ž	×	j
s	j	×	o	×	e	n
p	o	č	×	t	e	k
s	t	×	a	×	e	g
s	×	r	u	g	×	r
×	t	r	a	ž	a	×

Če spolniš besede, dobiš v prekotnicah ime pesnika in pisatelja.

23 BESEDNA UGANKA (Domen)

Je v čudni deželi prečudno zares: planine in gore brez trave, dreves - v potokih in rekah ni vode ne rib - in v mestih velikih ne hiš ne kolib - na cestah neštetihih ni kamnja, prahu - in v morjih globokih ne vtoneš na dnu - Če v tisto deželo te žene srce, na steni tam v šoli pot najdeš do nje.

«in »Milana«, ki najbolje izvajata hipernovodno angleško igro. Polni novega življenja so se izkazali tudi igralci »Triestine«, ki so odnesli za služeno zmago iz Novare. Preseneča zelo visoka zmaga »Atalante« iz Bergama na polju močnega »Bologna«. V Milanu pa so igralci ekipe »Inter« nudili zelo meglen nogomet v tekmi proti šibkejšim Padovancem.

V tretjem razredu je »Pro Gorizia« v otvoritveni igri na domačem terenu visoko porazila Piacenzo (5:0).

TOTOCALCIO

1 2 1 X 1 X 2 1 2 2 1 2

V prvem tekmovalnem konkurzu sta baje samo dva igralca dosegla »12« točk. Nagrada znaša 25 milijonov lir.

Za tekme prihodnje nedelje svetujemo konkurentom:

Atalanta - Sampdoria 1 ali X, Bari - Bologna 1, Fiorentina - Venezia 1 ali X, Lazio - Juventus 2 ali X, Lucchese - Triestina X, Milan - Como 1, Padova - Palermo 1 ali X ali 2, Pro Patria - Inter 1 ali 2, Torino - Novara 1.

DAROVJI ZA »KATOLIŠKI GLAS«

M. F. iz Mavhinj daruje v spomin pok. dr. J. Kralju 300; Jamlje preplačilo 205.— lir.

Srčna hvala!
Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

šala bele pene, kot bi bili sredi najhujše zime.

Od kraja sta stala daleč na razen, a ker je voda brizgala od vseh strani, sta se pomikala drug k drugemu, daši se Lolita ni hotela premakniti, dokler ji ni rekel Dominik. Kmalu sta bila drug poleg drugega.

Tedaj vidi Dominik, da je Lolita vsa mokra. Kar sram ga je bilo, da ima površnik, ki ni prepuščal niti kapljice vode. Hitro ga ponudi Loliti, ki je drgetala od mraza, a plašča ni marala vzeti.

»Lolita, prehladili se boste!
»Dominik, ne bom se, ne! Končno pa mi je že vseeno!
»Nikar tako ne govorite!
»Govorim, kakor mislim!
V tem hipu velikanski blisk preseka nebo. Lolita je hotela planiti k Dominiku, pa jo je ustavilo bobnenje groma, ki je stresal zemljo in morje.

Vihra je še vedno razsajala, ne da bi naraščala, ker je že dosegla svoj višek.

Dominik ni spustil Lolite iz oči. Bila je bleda ko zid, pod očmi so

se ji poznale temne proge in ustnice so ji drgetale.

»Lolita, ali vas zebe?« jo skrbno vpraša.

»Da, skozi do srca!« tiho prizna deklica in se ne gane. »Toda še enkrat vam rečem, da mi je vseeno!
Dominiku se je zasmilila. Približal se ji je kakor oče ali brat in ji začel brisati lase, obraz in roke. Četudi se je branila, jo je vendar prisilil, da je popila nekaj kapljice žganja, ki mu ga je bil pustil ujec.

Tako sta stala drug poleg drugega in gledala besneče morje. Obema je prišlo na misel, da tudi v njunih dušah divja taka vihra, ki se, žal, nikakor noče in se najbrž ne bo še tako kmalu pomirila.

Za njima je prišel paznik svetilnika in ju našel v zaseki. Lolita je bila od napore popolnoma izčrpana in je naslonila glavo na Dominikovo rame, da jo je držal, kot bi jo bil rešil iz vode.

»Jej, jej, kako ti je ta mladina nepredvidna!« je mrmral paznik, devaje pipo v žep, in se spustil po istem prelazu, koder je pred nekaj urami splezal Dominik.

DEVETNAJSTO POGlavJE

Naslednjega dne se morje že vedno ni docela pomirilo. Vendar so se izletniki vrnili domov, daši je bila vožnja zelo težavna in neprijetna.

Dominik se je takoj po obedu odpravil v »Ker-Mimie«, da vidi, kako je z njegovimi gosti, ki bi bili kmalu ostali na morju.

Vsi so bili izčrpani in utrujeni, a izleta niso mogli prehaliti, čeprav jih je nevihta malo zdelala.

»O, da ste le drugi zadovoljni, potem moram biti jaz kot gostitelj še bolj! Bal sem se, da se vam bo zdel izlet morda preveč buren.«

»Tega pa ne, tega, gospod Dominik!« odvrne Presvesova gospa. »Ne pozabeni večer! Marsikaterega človeka pozabi, snočnjega pa se bom spominjala do smrti.«

»Lolita, vi tudi?«

Za odgovor mu je boječe podala roko, ki jo je nekaj trenutkov zadržala v njegovi.

Zatem je mladenič pripovedoval, da je ujec moral leči, ker je bil tako zdelan in izmučen, da ni mogel ni pokonci stati. Takoj davi so pokli-

cali zdravnika, ki je naročil, da sme dva dni in dve noči zaužiti le nekaj malega, kar je za uca najhujše.

Pri odhodu so Presvesovi spremili Dominika do Rdečega zaliva, da bi se prepričali, ali se je jeza »njegovega veličanstva morja« že potolažila.

Kakšna razlika od snoči! Kako radosten in prijeten je bil sedaj pogled na morje! Nebo, podobno raztopljenemu srebru, se je na obzorju zlivalo z vodo. Iz prozorne in mlečne meglice so pokukovale drobne modre ali bele cvetlice — ribiške jadrnice, ki so včeraj bežale pred vihro, zdaj pa so se veselo vračale na stara mesta.

Kdo bi rekel, da je takšno pokojno morje pred dobrimi dvanajstimi urami tako hrumelo in divjalo okoli otočka, ki se je v daljavi kopal v lahni meglici.

Nato so se poslovili. Dominik in Lolita sta se komaj ločila s pogledi.

Ko se je Dominik znebil nadloge, je zavil ob robu široke ravnice proti »Turkizu«. Nenadoma mu pride nasproti pismonoša, ki je komaj sopel po prašni cesti, katera zlasti poleti ni bila ni najmanj prijetna.

»Bo kaj zame?«

»Mislim, da bo.«

Pismonoša odpre svojo usnjeno torbo in vzame iz nje sveženj pisem.

»Eno vaše pismo je posebno priporočeno! Z lašnoročnim podpisom morate potrditi prejem, sicer vam ga ne smem vročiti; to je že višek nezaupanja.«

»Res? Kaj takega!« je zaskrbelo Dominika.

Takoj je spoznal Firminovo pisavo. Hitro se je podpisal v zvezek, ki mu ga je pomolil pismonoša, kateremu je dal — ker ni imel drobiža pri sebi — naravnost kraljevskega napitnico.

»Najlepša hvala, gospod Dominik! Prvič sem prišel z vami v dotiko, pa me že tako obdarujete. Vaš ujec bogme ni tako darežljiv, četudi sem mu skoraj vsak dan dal kakšno pismo za vas.«

»Toliko pisem prihaja name?«

»Pa vsa so priporočena!«

»Ni mogoče!«

Brez obotavljanja odpre pismo, ki ga je skoraj tri mesece tako željno pričakoval, in stoji ob visoki ograji, ki je oklepala teniško igrišče, čital